

informatie voorhanden om te concluderen dat er wel degelijk een reëel en ernstig risico op foltering was. Waarom wordt dat dan niet nader bekeken?

Waarom het Hof hier enigszins terughoudend is en Polen niet rechtstreeks verantwoordelijk stelt voor de foltering zelfs deze buiten het territorium, blijft alsnog onduidelijk. Het was

misschien net een brug te ver om de Poolse autoriteiten op basis van voornamelijk *indirect bewijs* verantwoordelijk te stellen voor daden gesteld door *buitenlandse* staatsagenten *buiten het territorium*. In elk geval zal het Hof de kans krijgen meer duidelijkheid te scheppen in vergelijkbare zaken hangende tegen Italië en Litouwen.

INTERNATIONAAL EN EUROPEES STRAFRECHT EN MENSENRECHTEN / INTERNATIONAL AND EUROPEAN CRIMINAL LAW, AND HUMAN RIGHTS LAW (2)

AIDP 19de Internationaal Congres van Strafrecht

Els De Busser^a

^a Doctor, Max Planck Institute for Foreign and International Criminal Law in Freiburg i. Br. (Duitsland); Secretaris, Wetenschappelijk Committee AIDP (Corresp.: e.busser@mpicc.de).

De Association Internationale de Droit Pénal (AIDP), hield van 31 augustus tot 6 september 2014 haar 19de congres in Rio de Janeiro, Brazilië. Sinds 1924 organiseert 's werelds oudste vereniging voor strafrecht experts met regelmaat congressen van dit formaat en dit telkens in het kader van de volgende doelstellingen: strafrechtelijk beleid en de codificatie van strafrecht; vergelijkend strafrecht; mensenrechten in strafrechtsbedeling en internationaal strafrecht (in het bijzonder internationale strafjustitie).

De werkzaamheden van AIDP verlopen in cycli van vijf jaren. Bij aanvang van elke cyclus worden voor het strafrecht globaal relevante thema's gekozen die met de wereldwijd verspreide leden worden besproken en in resoluties worden gegoten met als eindbestemming de VN waar AIDP een adviserende positie vervult. In het verleden werden vaak vier verscheidene thema's gekozen met als eerste een onderwerp van algemeen strafrecht, als tweede een onderwerp van bijzonder strafrecht. Derde en vierde thema zijn respectievelijk strafprocesrecht en internationaal strafrecht. Gezien de substantiële toename van informatie en communicatie technologieën als bron en als instrument in al dan niet grensoverschrijdende strafrechtelijke onderzoeken en procedures, werd voor het 19de congres als cen-

traal thema 'information society and criminal justice' gekozen. Dit thema werd breed genoeg bevonden om tot pertinente vraagstukken te leiden in elk van de vier vermelde secties. Bovendien toonden recente ontwikkelingen omtrent de grensoverschrijdende proactieve verzameling van private communicatie of bankgegevens voor strafrechtelijke doeleinden voldoende aan dat dit thema een globaal debat verdient dat verder gaat dan enkel privacy en gegevensbescherming. Vragen naar een mogelijke digitalisering van strafdossiers, soevereiniteit en territorialiteit in de virtuele wereld en nieuwe fenomenen zoals grooming en pesten met behulp van informatie-technologie (*cyber grooming* en *cyber bullying*), werden zo ook meegenomen.

Voor de vier secties werden gerenommeerde academici verzocht om als algemene rapporteur een vragenlijst op te stellen die aan zoveel mogelijk nationale vertegenwoordigers werd verstuurd. Om overlap te vermijden, werden met behulp van het wetenschappelijk committee van AIDP de vragenlijsten op elkaar afgestemd en werd een extra bijeenkomst georganiseerd in het Max Planck Instituut voor buitenlands en internationaal strafrecht in Freiburg. Prof. Dr. JOHN VERVAELE, voorzitter van het wetenschappelijk committee voegde een nota toe die als inleiding maar ook als overkoepelend concept diende voor de vier secties.

De algemene rapporteurs schreven per sectie een uitgebreid rapport op basis van de nationale rapporten die ze ontvingen. Prof. Dr. THOMAS WEIGEND nam de taak als rapporteur van sectie 1 op zich, Prof. Dr. EMILIO VIANO deed dat voor sectie 2. Na het overlijden van Prof. Dr. HANS NUIBOER in het voorjaar van 2013 was Prof. Dr. LORENA BACHMAIER

WINTER bereid sectie 3 over te nemen. Voor sectie 4 was Prof. Dr. ANDRÉ KLIP verantwoordelijk. De rapporteurs verstuurden – eventueel met hulp van de nationale AIDP groepen – de vragenlijsten aan academici en experts uit de praktijk die een bijzondere kennis hebben van het onderwerp. De vragenlijsten werden in het Engels, Frans en Spaans ter beschikking gesteld op de AIDP webpagina (www.penal.org). De vier algemene rapporten werden nadien ook op de webpagina gepubliceerd.

Aanvullend stonden de algemene rapporteurs twee bijzondere rapporten en vijf globale en regionale rapporten ter beschikking. Hiervoor werden ook leden van de *jeunes pénalistes* actief betrokken bij de voorbereiding van het congres. Dr. MICHELE SIMONATO schreef een rapport over de rechten van verdediging en het gebruik van informatietechnologie in strafprocedures, IVAN SALVADORI rapporteerde over de redenen voor gegevensbescherming. Sociale netwerken en inbreuken door informatietechnologie werden besproken door STANISLAW TOSZA voor sectie 1. Aanvullend rapport bij sectie 2 had als onderwerp het verdrag inzake cybercriminaliteit en recente ontwikkelingen en werd ingestuurd door Dr. ROBERTO FLOR. Voor sectie 3 schreef FABIO GALLIANI een rapport over de impact van massa media op strafrechtssystemen. Een uitgebreider Europees rapport werd om praktische redenen in twee onderdelen verdeeld. Ikzelf beschreef de Europese initiatieven omtrent gegevensbescherming en na het plotse overlijden van Prof. Dr. JOACHIM VOGEL nam DOMINIK BRODOWSKI het rapport inzake Europese initiatieven omtrent het gebruik van informatietechnologie in strafrechtelijke procedures over.

Na het ontvangen van de nationale en aanvullende rapporten presenteerden de algemene rapporteurs hun rapport met ontwerp-resoluties op een voorbereidend colloquium dat per sectie door een andere nationale groep werd georganiseerd. Deze colloquia vonden plaats in Verona (november 2012), Moscow (april 2013), Antalya (september 2013) en Helsinki (juni 2013). Op deze bijeenkomsten discuteerden de nationale rapporteurs samen met de algemene rapporteurs de ontwerp-resoluties een eerste keer. Tijdens het internationaal congres – deze

keer georganiseerd door de nationale AIDP groep van Brazilië – wordt dit een tweede keer gedaan wanneer per sectie vier bijeenkomsten in één week worden gehouden. Het doel is definitieve resoluties te formuleren met klare standpunten. Om herhaling te vermijden en meteen ook beroep te doen op de rijke wetenschappelijke geschiedenis van AIDP worden in de resoluties de vroegere congressen en bijeenkomsten vaak in herinnering gebracht. Bij het einde van het internationaal congres worden de resoluties ter goedkeuring aan de aanwezige leden voorgelegd. AIDP congressen staan open voor alle geïnteresseerden maar enkel AIDP leden kunnen een geldige stem uitbrengen.

De inhoud van de Rio de Janeiro resoluties beslaat enkele bladzijden dus worden hier enkel de belangrijkste punten weergegeven. Voor de integrale teksten verwijs ik naar de eerder vermelde webpagina van AIDP waar kort na het congres de resoluties in hun definitieve versie in de drie talen worden gepubliceerd. De komende editie van de *Revue Internationale de Droit Pénal* zal ook de resoluties en verslagen over de discussies tijdens het congres bevatten.

In de resoluties van sectie 1 gaat de bezorgdheid uit naar een overdreven regulering die effectieve communicatie met gebruik van informatietechnologie in de weg zou kunnen staan. Alternatieven voor strafrechtelijke sancties zoals zelfregulering door providers en administratieve maatregelen worden dan ook voorgesteld.

Ook in de resoluties van sectie 2 wordt gewaarschuwd voor een te groot vertrouwen in het strafrecht als beschermingsmechanisme. In plaats van overregulering dient de voorkeur uit te gaan naar preventie, alternatieve sancties, opleiding enz. Daaraan toegevoegd zijn resoluties in verband met concepten die de aandacht van de wetgever verdienen zoals *privacy by design* en *privacy by default*, identiteitsdiefstal, *cyber stalking*, *cyber grooming* en *cyber bullying*.

Sectie 3 is traditioneel de procedurele peiler van de AIDP congressen. De resoluties aangenomen in Rio de Janeiro behandelen dan ook het gebruik van informatietechnologie en mensenrechten, in het bijzonder het recht op een privaat leven en het recht op gegevensbescherming. Een relatief nieuw begrip dat een voorname plaats innam in

de discussies en de resoluties is het opbouwen van zogenaamde informatieposities waarmee wordt verwezen naar het proactief verzamelen van informatie voor eventueel later gebruik voor strafrechtelijke doeleinden.

In de resoluties van sectie 4 wordt het territorialiteitsbeginsel benadrukt en tegelijk beroep gedaan op de terughoudendheid van staten bij het uitoefenen van extraterritorialiteit. Verder behandelen de resoluties de modaliteiten van strafrechtelijke onderzoeken in de virtuele wereld, respect voor mensenrechten in dit verband en de virtuele rechtszaal.

De resoluties gefinaliseerd in Rio de Janeiro zijn het resultaat van een grondig proces waarin de meningen van vele experts afkomstig uit een groot aantal strafrechtssystemen in overweging worden genomen. Op deze manier kunnen zij ook het globaal beleid en mogelijke wetgevende initiatieven inzake het gebruik van informatietechnologie in het kader van het strafrecht beïnvloeden.